

UZASADNIENIE

A. J. został oskarżona o to, że w okresie czasu od dnia 1 stycznia 2008 roku do dnia 15 grudnia 2013 roku w miejscowości (...), gm. I., woj. (...) znęcała się psychicznie i fizycznie nad swoją siostrą **A. K.** i jej córką **S. K.**, w ten sposób, że bez powodu doprowadzała do awantur domowych, w trakcie których ubliżała im słowami wulgarnymi, przyjętymi jako obelżywe, szarpała, popychała i ciągnęła za włosy, biła rękoma, kopała, groziła pozbawieniem życia, niszczyła mienie, odłączała dopływ energii elektrycznej, przy czym w dniu 15 grudnia 2013 roku pobiła **A. K.** w ten sposób, że uderzała ją pięściami, drapała, szarpała i ciągnęła za włosy, przewracając na ziemię, wpychając piach do jej buzi na skutek czego doznała ona obrażeń ciała w postaci licznych otarć naskórka twarzy i tułowia, szczególnie pleców, które to obrażenia nie powodują naruszenia narządów ciała na okres przekraczający 7 dni i w dniu 15 grudnia 2013 roku pobiła **S. K.** chwytając za szyję i drapiąc na skutek czego doznała obrażeń ciała w postaci pojedynczego otarcia naskórka brody, które to obrażenia nie powodują naruszenia czynności narządów ciała na okres przekraczający 7 dni, tj. o przestępstwo określone w art. 207 § 1 k.k. w zb. z art. 157 § 2 k.k. i w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Sąd Rejonowy w Tomaszowie Mazowieckim wyrokiem z dnia 29 lutego 2016 roku w sprawie sygn. akt II K 468/14 oskarżoną A. J. w miejsce zarzucanego jej czynu opisanego w akcie oskarżenia uznał za winną tego, że:

a. w okresie od 1 stycznia 2013 roku do dnia 15 grudnia 2013 roku w miejscowości (...), gmina I., województwo (...), znęcała się psychicznie i fizycznie nad wspólnie z nią zamieszkałą siostrą **A. K.** w ten sposób, że bez powodu doprowadzała do awantur domowych, w trakcie których ubliżała jej słowami wulgarnymi, przyjętymi jako obelżywe, szarpała, popychała i ciągnęła za włosy, biła rękoma, kopała, groziła pozbawieniem życia, niszczyła mienie, odłączała dopływ energii elektrycznej, przy czym w dniu 15 grudnia 2013 roku spowodowała u **A. K.** obrażenia ciała w ten sposób, że uderzała ją pięściami, drapała, szarpała i ciągnęła za włosy, przewracając na ziemię, wpychając trawę z piachem do jej buzi na skutek czego **A. K.** doznała obrażeń ciała w postaci licznych otarć naskórka twarzy i tułowia, szczególnie pleców, które to obrażenia nie powodują naruszenia narządów ciała na okres przekraczający 7 dni i przyjął, że czyn ten wyczerpuje dyspozycję art. 207 § 1 k.k. i art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.;

b. w dniu 15 grudnia 2013 roku w miejscowości (...), gmina I., województwo (...), spowodowała u wspólnie z nią zamieszkałej córki siostry **A. S. K.** obrażenia ciała w ten sposób, że w celu zabrania telefonu komórkowego złapała ją za szyję i podrapała po brodzie, w wyniku czego **S. K.** doznała obrażeń ciała w postaci pojedynczego otarcia naskórka brody, które to obrażenia nie powodują naruszenia czynności narządów ciała na okres przekraczający 7 dni i przyjął, że czyn ten wyczerpuje dyspozycję art. 157 § 2 k.k.;

i za to:

- za czyn opisany w punkcie **1. a)** wyczerpujący dyspozycję art. 207 § 1 k.k. i art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. postępowanie karne w stosunku do oskarżonej **A. J.** na podstawie art. 66 § 1 i § 2 k.k., art. 67 § 1 i § 2 k.k. warunkowo umorzył na okres próby 2 lat i oddał oskarżoną we wskazanym okresie próby pod dozór kuratora sądowego;

- za czyn opisany w punkcie **1. b)** wyczerpujący dyspozycję art. 157 § 2 k.k. postępowanie karne wobec oskarżonej **A. J.** na podstawie art. 66 § 1 i 2 k.k., art. 67 § 1 i § 2 k.k. warunkowo umorzył na okres próby 2 lat i oddał oskarżoną we wskazanym okresie próby pod dozór kuratora sądowego;

- na podstawie art. 67 § 3 k.k. w zw. z art. 72 § 1 pkt 2 k.k. zobowiązał oskarżoną **A. J.** do przeproszenia pokrzywdzonej **A. K.** w terminie 1 miesiąca od uprawomocnienia się wyroku;

- zwolnił oskarżoną **A. J.** od opłaty oraz od obowiązku zwrotu poniesionych w sprawie wydatków obciążając nimi Skarb Państwa.

Apelację od wyroku wniósł Prokurator Prokuratury Rejonowej w Tomaszowie mazowieckim .

Apelacja oskarżyciela, wywiedziona na niekorzyść oskarżonej, wskazuje, iż dotyczy całości wyroku. Zaskarżonemu orzeczeniu skarżący zarzucił obrazę przepisów prawa materialnego, tj. art. 4 § 1 k.k., poprzez niezastosowanie tego przepisu jako jednej z podstaw warunkowego umorzenia postępowania karnego wobec A. J., gdyż przepisy obowiązujące przez nowelizacją Kodeksu karnego dokonana z dniem 1 lipca 2015 roku były względniejsze dla sprawy, z uwagi na to, że możliwy najdłuższy okres próby na gruncie poprzednio obowiązujących przepisów prawa karnego materialnego wynosił 2 lata, a po wspomnianej nowelizacji zgodnie z treścią art. 67 § 1 k.k. maksymalny okres wynosi 3 lata, ponadto katalog środków probacyjnych przed wspomnianą nowelizacją był znacznie mniejszy, aniżeli w czasie orzekania przez Sąd I instancji.

Podnosząc powyższe prokurator wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez wskazanie art. 4 § 1 k.k. jako podstawy prawnej warunkowego umorzenia postępowania, a w pozostałej części o utrzymanie zaskarżonego wyroku w mocy.

Na rozprawie apelacyjnej oskarżyciel popierał własną skargę apelacyjną i wnioski w niej zawarte.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Wniesiona apelacja okazała się być niezasadna.

Zarzuty zawarte w apelacji prokuratora okazały się niezasadne, albowiem wywody skarżącego nie zdołały skutecznie podważyć trafności rozstrzygnięcia dokonanego przez Sąd Rejonowy. Sąd Okręgowy zważył, że subsumpcja zachowania oskarżonej pod konkretną normę prawną i przywołanie jako podstawy warunkowego umorzenia prowadzonego wobec niej postępowania karnego, przepisów obowiązujących w dacie orzekania przez Sąd I instancji, są prawidłowe i stanowią wynik nie budzącej żadnej zastrzeżeń oceny wszystkich prawnych aspektów przedmiotowej sprawy, mających znaczenie dla sytuacji A. J. i konsekwencji wynikających z zastosowania konkurujących ustaw karno-materialnych.

Sąd Okręgowy zważył, iż oskarżyciel nie kwestionował samej zasadności warunkowego umorzenia postępowania karnego wobec oskarżonej, a jedynie brak zastosowania ustawy „starej” jako względniejszej dla sprawy, wyrażający się w pominięciu w podstawie prawnej takiego rozstrzygnięcia przepisu art. 4 § 1 k.k. Zdaniem prokuratora za takim stanowiskiem przemawiały dwa argumenty: wydłużony maksymalny okres próby oraz aktualny katalog obowiązków, jakie są możliwe do orzeczenia przy zastosowaniu instytucji warunkowego umorzenia postępowania karnego. Niewątpliwie bowiem w dacie popełnienia przestępstw przez oskarżoną, możliwy okres próby mieścił się w granicach od 1 roku do 2 lat, a w dacie wyrokowania przez Sąd Rejonowy mieści się on w granicach od 1 roku do lat 3, również w dacie wyrokowania przepisy prawa karnego przewidują większy katalog obowiązków, jakie można orzec wobec osoby, co do której warunkowo umarza się postępowanie.

Analiza w/w dwóch okoliczności dokonana przez oskarżyciela jest oczywiście poprawna, ale z całą pewnością nie uzasadniała w przedmiotowej sprawie zastosowania art. 4 § 1 k.k., czyli ustawy „starej”, jako względniejszej dla sprawy. Sąd Rejonowy w pisemnych motywach wydanego orzeczenia przywołał kilka judykatów dotyczących tej kwestii i nie ma potrzeby ich powtarzania. Rację ma natomiast skarżący, że poza przywołaniem ogólnych tez orzeczeń Sądu Najwyższego w tym przedmiocie, zabrakło przeniesienia owych ogólnych zasad (porównanie surowości ustawowego zagrożenia kara, okresów przedawnienia, możliwości kontratypu, nadzwyczajnego złagodzenia kary, konkretnych przesłanek do warunkowego umorzenia postępowania itd.) na realia przedmiotowej sprawy. Pomimo jednak powyższego, wybór ustawy „nowej” jako podstawy wyrokowania w sprawie A. J. był właściwy.

Sąd odwoławczy zważył, iż ostateczna ocena tego, która z ustaw karnych materialnych (czy obowiązująca w dacie popełnienia czynu tj. „stara”, czy w dacie orzekania przez Sąd I instancji tj. „nowa”) musi odnosić się do całokształtu konsekwencji prawnych wynikających z zastosowania konkurujących ze sobą ustaw i **oczywiście musi dotyczyć konkretnej sytuacji prawnej sprawy.**

Okoliczności przedmiotowej sprawy nie uzasadniały ani wydania wyroku skazującego, ani uniewinniającego, lecz wyrok warunkowo umarzający postępowanie karne wobec A. J.. Żadna także ze stron procesu nie kwestionowała dokonanych w tym przedmiocie ustaleń, w szczególności zasadności zastosowania instytucji, o jakiej mowa w art. 66 k.k. Przemawiały za nią stopień winy i społecznej szkodliwości czynów, okoliczności ich popełnienia, postawa sprawcy nie karanej uprzednio za żadne przestępstwo oraz jej właściwości i warunki osobiste. W sytuacji jednak procedowania w oparciu - jak wywodzi skarżący - o ustawę obowiązującej uprzednio z powołaniem się na art. 4 § 1 k.k., **w sprawie w ogóle nie byłoby możliwym zastosowanie dobrodziejstwa instytucji warunkowego umorzenia postępowania karnego.**

Otóż przestępstwo zarzucone oskarżonej aktem oskarżenia (rozbite ostatecznie przez Sąd Rejonowy na dwa odrębne przestępstwa) polegało między innymi na znęcaniu się fizycznym i psychicznym w rozumieniu art. 207 § 1 k.k. Sąd Rejonowy ostatecznie przypisał oskarżonej popełnienie dwóch czynów, z czego jeden nadal zakwalifikował jako przestępstwo wyczerpujące dyspozycje między innymi art. 207 § 1 k.k., który to czyn jest (i był) zagrożony karą od 3 miesięcy do lat 5 pozbawienia wolności. Zgodnie z treścią art. 66 § 2 i 3 k.k. w brzmieniu obowiązującym w dacie popełnienia czynu (tj. przed nowelizacją Kodeksu karnego dokonaną z dniem 1 lipca 2015 roku), warunkowego umorzenia nie stosuje się do sprawcy przestępstwa zagrożonego karą przekraczającą 3 lata pozbawienia wolności, ale w wypadku, gdy pokrzywdzony pojednał się ze sprawcą, sprawca naprawił szkodę lub pokrzywdzony i sprawca uzgodnili sposób jej naprawienia, warunkowe umorzenie postępowania karnego mogło być zastosowane do sprawcy przestępstwa zagrożonego karą nie przekraczającą 5 lat pozbawienia wolności. Przenosząc powyższe na realia przedmiotowej sprawy, wobec faktu, iż pokrzywdzona A. K. nie pojednała się z oskarżoną A. J. i nie miało też miejsca żadne naprawienie szkód, warunkowe umorzenie postępowania karnego na gruncie ustawy "starej" wobec A. J. nie było możliwe.

Zupełnie inaczej natomiast kształtowała się taka możliwość na gruncie ustawy „nowej”, a więc obowiązującej w dacie orzekania przez Sąd Rejonowy w Tomaszowie Mazowieckim. Otóż po w/w zmianach Kodeksu karnego instytucja warunkowego umorzenia postępowania karnego może mieć zastosowanie wobec sprawców przestępstw zagrożonych karą przekraczającą 5 lat pozbawienia wolności i nie ma już dodatkowej przesłanki w postaci konieczności uprzedniego pojednania się w takim wypadku pokrzywdzonego i sprawcy oraz pozostałych. Nie ma także znaczenia okoliczność, iż warunkowe umorzenie postępowania, co do drugiego z zachowań przypisanych oskarżonej (art. 157 § 2 k.k.), wobec ustawowego zagrożenia tego czynu, było co do zasady tak samo możliwe zarówno na gruncie ustawy „starej” i „nowej”. Ogólny bowiem wydzwitek wydanego w sprawie wyroku, łączność obu zachowań przypisanych oskarżonej oraz niewątpliwa łączność instytucji warunkowego umorzenia postępowania dotyczącego obu przestępstw, z jednym tylko, wspólnym, orzeczonym obowiązkiem przeproszenia pokrzywdzonej, nakazuje całościowo ocenić całokształt prawnych konsekwencji wynikających z zastosowania ustawy „nowej” jako korzystniejszej dla A. J..

Bez znaczenia więc dla oskarżonej pozostają takie elementy warunkowego umarzania postępowania karnego „po nowemu” jak: możliwy dłuższy maksymalny okres próby, czy zwiększony katalog możliwych obowiązków.

Dla porównania można w tym miejscu przywołać sytuację aktualną po 1 lipca 2015 roku, dla osoby skazanej na karę pozbawienia wolności przekraczającą 1 rok, czy karanej uprzednio - większy czy mniejszy okres katalog obowiązków o jakich mowa w art. 72 § 1 k.k., czy obligatoryjność choćby jednego z nich, nie będzie miał znaczenia dla wyboru ustawy względniejszej dla takiego sprawcy, lecz decydować tu będą podstawowe przesłanki warunkujące możliwość zastosowania instytucji warunkowego zawieszenia takiej kary.

W tej sytuacji wyrok, jako słuszny i odpowiadający prawu, utrzymano w mocy.

O kosztach procesu za postępowanie odwoławcze orzeczono w oparciu o przepisy powołane w części dyspozytywnej orzeczenia.